

Hodnotiaca správa o plnení plánu rozvoja najmenej rozvinutého okresu Sabinov k 31.12.2022 s dôrazom na zhodnotenie plnenia cieľov plánu rozvoja (odporúčaný vzor hodnotenia)

1. Všeobecné informácie

Okres Sabinov bol dňa 15. decembra 2015 zaradený Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky do zoznamu najmenej rozvinutých okresov podľa zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Plán rozvoja najmenej rozvinutého okresu Sabinov (ďalej len „PR“) bol schválený dňa 27. júla 2022 Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky.

Dodatky k PR:

Číslo dodatku k PR	Dátum schválenia dodatku k PR
-	-
-	-
-	-

2. Cieľ PR

Cieľom Plánu rozvoja NRO Sabinov je odstraňovanie zaostávania najmenej rozvinutého okresu prostredníctvom realizácie projektov generujúcich udržateľné pracovné miesta pre UoZ a tým znižujúcich evidovanú nezamestnanosť.

Pre naplnenie plánu rozvoja boli definované opatrenia a úlohy v 2 základných oblastiach, ktoré tvoria aktivity Plánu rozvoja:

Aktivita A: Zamestnanosť – zvyšovanie zamestnanosti podporou vytvárania pracovných miest pre UoZ a znevýhodnené skupiny na trhu práce.

Aktivita B: Cestovný ruch – tvorba komplexnej ponuky v cestovnom ruchu.

V rámci Aktivít A Zamestnanosť:

Opatrenie A1: Podpora integračných sociálnych podnikov a komunálnych podnikov.

Opatrenie A2: Podpora podnikov v oblasti poľnohospodárskej, lesníckej a potravinárskej výroby zameraných na výrobu náročnú na zastúpenie manuálnej práce.

Opatrenie A3: Podpora podnikov realizujúcich duálne vzdelávanie a praktické vyučovanie v spolupráci so SOŠ

Opatrenie A4: Podpora MSP v oblasti priemyselnej výroby

Opatrenie A5: Podpora vytvárania pracovných miest v oblasti zdravotníctva a sociálnych služieb

V rámci Aktivít B Cestovný ruch:

Opatrenie B1: Zvýšenie ubytovacej kapacity v okrese ako prvku prepájajúceho existujúce atrakcie v cestovnom ruchu.

Opatrenie B2: Podpora dobudovania a modernizácie nosných produktov cestovného ruchu.

Opatrenie B3: Zvýšenie atraktívnosti územia dobudovaním a skvalitnením doplnkových služieb a atrakcií v území, vrátane dobudovania ciest a inžinierskych sietí k turistickým atrakciám a službám v cestovnom ruchu.

Opatrenie B4: Podpora MSP v oblasti tradičnej výroby, ako podporného prvku cestovného ruchu.

Pre sledovanie cieľov PR najmenej rozvinutého okresu Sabinov (ďalej len „NRO“) sú pre všetky aktivity určené nasledovné merateľné ukazovatele:

Názov merateľného ukazovateľa uvedeného v PR	Cieľová hodnota podľa PR
Počet vytvorených pracovných miest pre UoZ	52
Počet vytvorených pracovných miest pre znevýhodnených UoZ	48
Spolu	100

3. Prehľad výziev na predkladanie žiadosti o poskytnutie regionálneho príspevku

Rok 2022

Výška disponibilných finančných prostriedkov určených na PR v EUR:					
Číslo výzvy NRO	Dátum zverejnenia výzvy NRO	Suma finančných prostriedkov vyčlenených na výzvu NRO v EUR	Suma finančných prostriedkov vrámci zazmluvnených projektov spolu v EUR	Počet vytvorených PM pre UoZ pri zazmluvnených projektoch	Počet vytvorených PM pre znevýhodnených UoZ pri zazmluvnených projektoch
01/OÚSB/2022	12.8.2022	1 306 830,00 €	1 260 022,84 €	16	24
Spolu	x	x	1 260 022,84	16	24

4. Projekty, ktoré budú financované alebo spolufinancované z regionálneho príspevku v súlade s PR

Výzva NRO číslo 01/OÚSB/2022:

P.č.	Prijímateľ	Aktivita	Opatrenie	Úloha	Účel poskytnutia RP	Výška poskytnutého regionálneho príspevku v EUR	Počet vytvorených PM pre UoZ zazmluvnených projektoch	Počet vytvorených PM pre znevýhodnených UoZ pri zazmluvnených projektoch	Stav
1	Zrnkova, s.r.o.	B	B4	B4.1	Obohatenie ponuky v cestovnom ruchu o novozriadenú prevádzku tradičnej pekárskej výroby ako podporného prvku v cestovnom ruchu.	153 429,09 €	2	3	v realizácii

2	SANAS, a.s.	A	A3	A3.1	Skvalitnenie duálneho vzdelávania a zefektívnenie nábytkárskej výroby prostredníctvom obstarania a zavedenia nového softwaru pre návrh, výrobu a predaj nábytku.	139 900,00 €	3	1	v realizácii
3	Lilly enviro, s.r.o.	A	A1	A1.1	Zvýšenie zamestnanosti v oblasti odpadového hospodárstva.	45 461,38 €	1	3	v realizácii
4	MACHJAN SLOVAKIA, s.r.o.	B	B2	B2.1	Modernizácia a skvalitnenie služieb poskytovaných Aquaparkom Lipany v oblasti bezpečnosti a pohodlia návštevníkov.	63 998,35 €	1	1	v realizácii
5	Martina Angelovičová	B	B3	B3.2	Vybudovanie nového agroturistického zariadenia prostredníctvom dostavby a nadstavby jestvujúceho objektu hygienického filtra v areáli Agrofarmy Kamenica.	200 000,00 €	2	3	v realizácii
6	MT-EduHouse	B	B2	B2.4	Doplnenie atrakcií a služieb v cestovnom ruchu pri jestvujúcej cyklotrase EUROVELO 11 v	69 940,00 €	1	1	v realizácii

					obci Pečovská Nová Ves.				
7	Mgr. Tamara Chocholičová	B	B3	B3.1	Zvýšenie atraktívnosti a návštevnosti v okrese Sabinov s cieľom skvalitniť služby v cestovnom ruchu.	68 988,75 €	0	2	v realizácii
8	FEBA-ECO, s.r.o.	A	A1	A1.1	Obstaranie technického a technologického vybavenia upratovacieho servisu s cieľom zvýšiť zamestnanosť.	23 252,07 €	0	2	ukončený
9	Seniorvital, n.o.	A	A5	A5.2	Skvalitnenie poskytovaných sociálnych služieb zariadením pre seniorov Seniorvital, n.o. prostredníctvom obstarania technológie tepelných čerpadiel využiteľnej v rámci rehabilitačných aktivít a pre zvýšenie kvality života klientov.	80 000,00 €	1	1	v realizácii

10	IQ reality, s.r.o.	A	A4	A4.1	Zamestnanosť - zvyšovanie zamestnanosti podporou vytvárania pracovných miest pre UoZ a znevýhodnené skupiny na trhu práce.	28 764,45 €	1	1	v realizácii
11	CEPRAS, s.r.o.	A	A4	A4.1	Vytváranie pracovných miest prostredníctvom rozšírenia služieb v MSP.	79 438,62 €	1	1	v realizácii
12	SOLAR Real, s.r.o.	A	A4	A4.3	Rozvoj firmy a vytváranie nových pracovných miest prostredníctvom rekonštrukcie a vybavenia skladových centier výrobného MSP.	79 805,73 €	1	1	v realizácii
13	Poliklinika Sabinov, n.o.	A	A5	A5.1	Zabezpečenie post- covidovej zdravotnej starostlivosti v rámci komplexnej rehabilitácie a vytvorenie pracovného miesta.	36 896,40 €	1	0	v realizácii

14	Efpeo. s.r.o.	A	A4	A4.1	Rozšírenie zámočnickej výroby o služby tryskania a bezprašného sódovania už vyrábaných produktov. Zaobstaraním tryskacieho kompletu sa zvýši počet zamestnancov spoločnosti, kvalita produktov a rozšíri sa portfólio ponúkaných služieb spoločnosti.	36 000,00 €	0	1	v realizácii
15	GenWood s.r.o.	A	A4	A4.1	Vytvoriť nové pracovné miesta a zvýšiť konkurencieschopnosť spoločnosti, zavedením inovatívneho zariadenia na spracovanie dreva - dvojkotúčová uhlová píla s pohyblivou pílovou hlavou s príslušenstvom.	119 000,00 €	0	3	v realizácii
16	SABYT, s.r.o.	A	A4	A4.1	Zlepšenie materiálo-technického zabezpečenia údržby.	35 148,00 €	1	0	v realizácii
Spolu	x	x	x	x	x	1 260 022,84	16,00	24,00	x

5. Hodnotenie plnenia PR v súlade s podporenými projektami

Údaje na úrovni okresu a ich porovnanie.

Ukazovateľ	Stav k 30.06.2022	Stav k 31.12.2022	Rozdiel
Miera evidovanej nezamestnanosti v %	15,35	14,37	-0,98
Počet obyvateľov ¹³⁾	60 779	61 070	291
Počet vytvorených PM pre UoZ	4292	4127	-165
Počet vytvorených PM pre znevýhodnených UoZ	4019	3785	-234

6. Slovné vyhodnotenie zverejnených výziev v nadväznosti na plnenia PR

Okres Sabinov bol dňa 15. decembra 2015 zaradený medzi najmenej rozvinuté okresy Slovenskej republiky. Cieľom Plánu rozvoja NRO Sabinov je odstraňovanie zaostávania NRO Sabinov a znižovanie nezamestnanosti vytvorením udržateľných pracovných miest. Dňa 12.08.2022 bola vyhlásená Výzva 01/OÚSB/2022, v rámci ktorej bolo doručených 23 žiadostí financovaných alebo spolufinancovaných z regionálneho príspevku. Do Návrhu zoznamu projektov Plánu rozvoja okresu Sabinov na rok 2022 bolo zaradených celkom 16 žiadostí, z dôvodu nedostatku disponibilných finančných prostriedkov neboli podporené 4 žiadosti a 3 žiadatelia o regionálny príspevok svoju žiadosť stiahli. Výška zazmluvneného regionálneho príspevku predstavuje sumu 1 260 022,84€.

V rámci Aktivity A: Zamestnanosť - zvyšovanie zamestnanosti podporou vytvárania pracovných miest pre UoZ a ZUoZ na trhu práce bolo podporených 11 projektov. Z týchto projektov je 10 v realizácii. Výška regionálneho príspevku v rámci tejto aktivity predstavuje sumu 703 666,65€.

V rámci Aktivity B: Cestovný ruch - tvorba komplexnej ponuky v cestovnom ruchu bolo zaradených 5 projektov, ktoré sú v procese realizácie. Výška regionálneho príspevku v rámci tejto aktivity predstavuje sumu 556 356,19€.

V rámci Výzvy 01/OÚSB/2022 bolo podporené vytvorenie 40 pracovných miest, z toho 16 pre UoZ a 24 pre ZUoZ.

V oblasti rozvoja cestovného ruchu bol podporený vznik tradičnej pekárenskej výroby a vybudovanie agroturistického zariadenia. Veľký potenciál na rozvoj turizmu má skvalitnenie služieb a atrakcií, ktoré poskytuje Aquapark v Lipanoch, Bystré Bistro v Sabinove ako aj budúca prevádzka Agroparku Mrezort v blízkosti cyklotrasy EUROVELO 11 v obci Pečovská Nová Ves.

7. Slovné zhodnotenie plnenia PR za príslušný hodnotený rok

Okres Sabinov bol dňa 15. decembra 2015 zaradený Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky do zoznamu najmenej rozvinutých okresov podľa zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Plán rozvoja najmenej rozvinutého okresu Sabinov (ďalej len „PR“) bol schválený dňa 27. júla 2022 Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky.

Cieľom Plánu rozvoja NRO Sabinov je znižovanie evidovanej nezamestnanosti prostredníctvom realizácie projektov generujúcich udržateľné pracovné miesta. V rámci Výzvy 01/OÚSB/2022 bolo do Návrhu zoznamu zaradených 16 projektov. Do ukončenia realizácie projektov by malo byť vytvorených 16 pracovných miest pre UoZ a 24 pracovných miest pre ZUoZ.

Aktivita A – Zamestnanosť

- v rámci Opatrenia A1 boli podporené 2 projekty - FEBA-ECO, s.r.o. a Lilly enviro, s.r.o.. Do konca roka 2022 neboli prijatí žiadni uchádzači o zamestnanie, v roku 2023 prostredníctvom projektov boli prijatí 4 ZUoZ do zamestnania,
- v rámci Opatrenia A2 neboli prijaté žiadosti o poskytnutie regionálneho príspevku,
- v rámci Opatrenia A3 bol podporený projekt spoločnosti Sanas, a.s., ktorého realizácia prispeje k rozvoju v oblasti duálneho vzdelávania a príprave absolventov v odboroch uplatniteľných na trhu práce,
- v rámci Opatrenia A4 bolo podporených 6 projektov v podnikoch, ktoré prispejú k rozvoju svojej činnosti a tým k zvýšeniu konkurencieschopnosti na trhu práce v okrese Sabinov,
- v rámci Opatrenia A5 boli podporené 2 projekty, ktoré prispejú k vytváraniu pracovných miest v zdravotníckom zariadení Poliklinika Sabinov, n.o. zameraných na liečbu postcovidových stavov a modernizácií organizácií poskytujúcich sociálne služby Seniorvital, n.o..

Aktivita B – Cestovný ruch

- v rámci Opatrenia B1 pre zvýšenie ubytovacej kapacity neboli prijaté žiadosti na poskytnutie regionálneho príspevku,
- v rámci Opatrenia B2 boli podporené 2 projekty v lokalitách, ktoré majú vysoký potenciál pre rozvoj turizmu, a zároveň ktoré prispejú k doplneniu a rozšíreniu ponuky v cestovnom ruchu. Vybudovanie Aquaparku v meste Lipany, ako jedného z najnovších atrakcií okresu Sabinov prispeje k dlhodobjšiemu udržaniu klienta/turistu v území s komplexnou ponukou služieb. Poskytnutím RP pre spoločnosť MT-EduHouse sa podporil projekt pre rozšírenie ponuky služieb pri cyklotrase EUROVELO 11 v Pečovskej Novej Vsi.,
- v rámci Opatrenia B3 boli zrealizované 2 projekty, projekt Mgr. Tamary Chochoľicovej – Bystré Bistro a Martiny Angelovičovej - Agropenzión Santana v areáli Agrofarmy Kamenica. Modernizáciou a dostavbou objektu v areáli Agrofarmy Kamenica sa prispeje k zvýšeniu atraktívnosti územia a vybudovaniu nového agroturistického zariadenia,

– v rámci Opatrenia B4 projekt spoločnosti Zrnkova, s.r.o. prispeje k obohateniu ponuky v cestovnom ruchu o novozriadenú prevádzku tradičnej pekárskej výroby ako podporného prvku v cestovnom ruchu.

Do konca roka 2022 neboli prijatí žiadni UoZ/ZUoZ keďže regionálny príspevok bol žiadateľom poskytnutý v decembri 2022 a januári 2023. Žiadateľmi o regionálny príspevok boli prevažne spoločnosti s ručením obmedzeným, neziskové organizácie, sociálne podniky a 1 akciová spoločnosť.

Vývoj globálnej ekonomickej situácie ma za následok nepriaznivého vplyvu aj na rozvoj okresu Sabinov. Už v roku 2020 pandémia ochorenia COVID-19 spôsobila inflačný tlak, v dôsledku čoho zvýšenou mierou rástli životné náklady obyvateľov. Vplyvom núteného obmedzenia podnikateľskej činnosti a poklesu spotrebiteľského dopytu zo strany zákazníkov boli mnohí zamestnávateľia vystavení tlaku znižovania nákladov aj formou prepúšťania svojich zamestnancov. V marci 2020 pandémia koronavírusu spôsobila prudký rast nezamestnanosti naprieč celou krajinou. Medzi prvým a posledným mesiacom minulého roka došlo na Slovensku k nárastu miery evidovanej nezamestnanosti o takmer 40 %. Od júla do októbra nezamestnanosť v Prešovskom kraji mierne klesala, v novembri a v decembri však mala opäť stúpajúci trend. Najvyššia miera evidovanej nezamestnanosti je, rovnako ako pred pandémiou, v Prešovskom kraji (11,4 %). Negatívny vplyv na ekonomickú situáciu mala aj vojna medzi Ruskom a Ukrajinou, čo sa prejavilo aj v oblasti potravinárskeho a energetického priemyslu, v dôsledku čoho dochádzalo k rastu cien a zvyšovaniu nezamestnanosti.

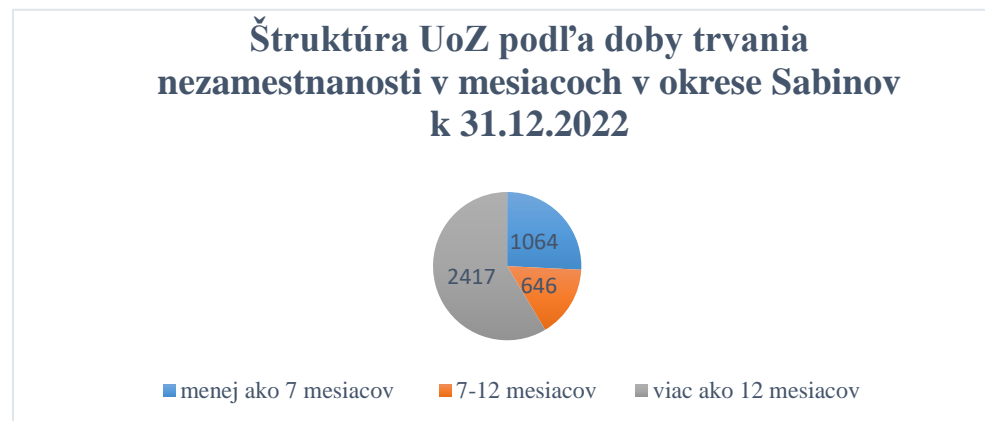
Okres Sabinov sa z hľadiska počtu obyvateľov 60 607 (k 1.7.2022) radí medzi stredne veľké okresy Prešovského samosprávneho kraja. V okrese Sabinov však žije len 7,36% z celkového počtu obyvateľov kraja. Z dlhodobého hľadiska má vývoj počtu obyvateľov v okrese rastúci trend, ktorý je podporený najmä prirodzeným prírastkom (natalita je dlhodobo vyššia ako mortalita). V rámci okresov PSK má okres Sabinov 2. najnižší priemerný vek obyvateľstva (35, 76 roku). Stredná dĺžka života mužov na Slovensku je 73,57 rokov, zatiaľ čo u žien je to 80,3 rokov. Spomedzi všetkých okresov Slovenska, je Sabinov okresom s 2. najvyšším percentuálnym podielom osôb v predproduktívnom veku, a to 22,34%. Zároveň ide o okres s 2. najnižším podielom osôb v poproduktívnom veku v rámci kraja (3. miesto v rámci Slovenska).

Tabuľka č.1 - Vekové zloženie obyvateľstva okresu Sabinov

Veková kategória	2020	2022
Predproduktívny vek (0 – 14 rokov)	22,34%	23,18%
Produktívny vek (15 – 64 rokov)	65,28%	64,19%
Poproduktívny vek (65 rokov a viac (65+))	12,38%	12,63%

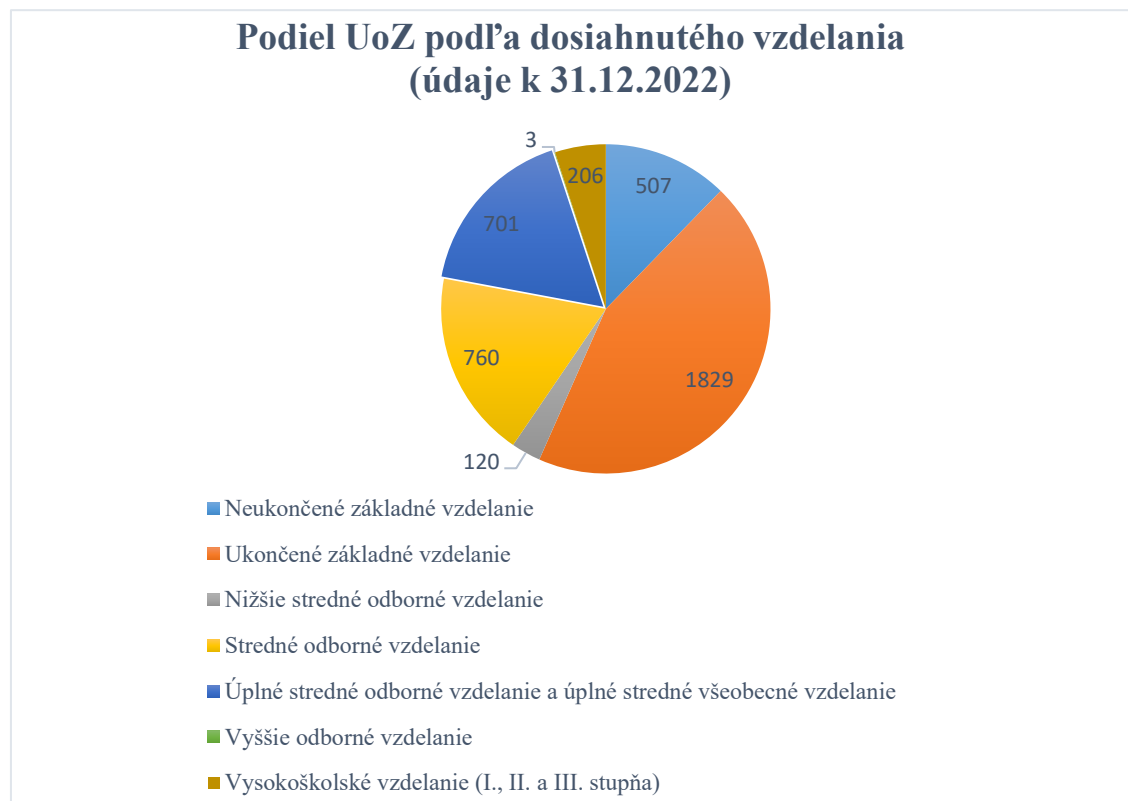
V okrese Sabinov je vysoké zastúpenie nízkokvalifikovanej pracovnej sily, pričom ide najmä o príslušníkov MRK. Aktivita A – Zamestnanosť má za cieľ podporovať také projekty, ktoré budú vytvárať nové pracovné miesta práve pre túto skupinu (zamerané na poľnohospodárstvo, lesníctvo a priemyselné odvetvie). Počas prvého roka Plánu rozvoja sa z plánovaného počtu 52 pracovných miest pre UoZ, sa prostredníctvom projektov po ukončení malo vytvoriť 16 nových pracovných miest, čo predstavuje 30,8% plnenia Plánu rozvoja v prípade UoZ. Priaznivejšia situácia je pri vytváraní pracovných miest pre ZUoZ, kde by sa prostredníctvom projektov malo vytvoriť 24 nových miest, z celkového počtu 48, čo predstavuje 50% plnenia Plánu rozvoja v prípade ZUoZ. Miera evidovanej nezamestnanosti bola k 30.6.2022 na úrovni 15,35% (podľa údajov Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR). Koncom roka, k dátumu 31.12.2022 sa pohybovala na úrovni 14,37%, čo znamená že okres Sabinov zaznamenáva mierny pokles evidovanej nezamestnanosti. Najnižšiu hodnotu dosahovala miera evidovanej nezamestnanosti v roku 2019, kedy bola na úrovni 10%. Počas realizácie Akčného plánu v rokoch 2016 – 2020, okres Sabinov zaznamenal pokles miery evidovanej nezamestnanosti (rok 2017 MEN – 17%, rok 2019 MEN – 10%, zatiaľ čo počas pandémie koronavírusu v roku 2020, sa tieto čísla opäť priblížili k roku 2017, a to na hodnotu 16%). Pandemický rok 2020 znamenal pre okres Sabinov výrazný nárast počtu uchádzačov o zamestnanie vo veku nad 50 rokov. Disponibilný počet uchádzačov o zamestnanie bol za obdobie posledných 10 rokov najnižší na konci roka 2019, a to 2706 UoZ. Koncom roka 2021 stúpol počet UoZ na 3903. K dátumu 31.12.2022 bola táto hodnota 4127, čo sa približuje k roku 2016, kedy bol počet disponibilných UoZ 4579. Miera evidovanej nezamestnanosti sa v okrese Sabinov pohybuje dlhodobo nad priemerom PSK a rovnako aj nad slovenským priemerom. Z hľadiska vekovej štruktúry UoZ dominujú UoZ vo veku od 25 do 54 rokov, ktorých je ku koncu roka 2022, v počte 2824 UoZ. Počas pandemického roka 2020 sa v okrese Sabinov sa stretávame s výrazným nárastom počtu UoZ vo veku nad 50 rokov, ktorý v súčasnosti dosahuje 931 osôb (v roku 2019 ich bolo 775). Tento podiel je však stále pod priemerom PSK aj SR. Horšia situácia je v podiele mladých UoZ vo veku 15 – 24 rokov. Títo UoZ tvoria 759 osôb z celkového počtu UoZ,.

Graf č.1 - Štruktúra UoZ podľa doby trvania nezamestnanosti v mesiacoch v okrese Sabinov k 31.12.2022

Najväčší podiel UoZ z celkového počtu UoZ tvorí ku koncu roka 2022 skupina obyvateľov s ukončeným základným vzdelaním, spolu teda 1829 UoZ, čo je 44,32%. Približne 12,28% UoZ nemá ukončené ani základné vzdelanie (okolo 507 UoZ). Významne zastúpená je aj skupina UoZ s ukončeným stredným odborným a úplným stredným odborným vzdelaním, spolu 1382 UoZ, čo tvorí 33,49%.

Graf č.2 - Podiel UoZ podľa dosiahnutého vzdelania (údaje k 31.12.2022)

V okrese sa nachádza 44 MŠ, v ktorých uskutočňuje predškolské vzdelávanie spolu 2173 detí. V okrese Sabinov navštevovalo predškolské zariadenia 32,4% 5-ročných detí. V sieti škôl je zaradených 32 ZŠ s vyučovacím jazykom slovenským, ktoré navštevuje 6639 žiakov.

Návrhy aktivít, opatrení a úloh na zlepšenie plnenia PR:

- zvýšenie rozpočtovo krytých finančných prostriedkov,
- maximalizovať využitie prostriedkov z plánu obnovy pre zvýšenie kapacít MŠ, ZŠ,
- podporiť aktivity, projekty a iniciatívy prispievajúce k zníženiu predčasného ukončovania školskej dochádzky – najmä MRK,
- slabé pracovné návyky najmä u MRK – vysoká nezamestnanosť v území s vysokým zastúpením rómskej komunity,
- podporiť dobudovanie cyklochodníkov vrátane doplnkovej infraštruktúry,
- podporiť odvetvia, ktoré ponúkajú prácu UoZ s nižším stupňom vzdelania,
- vo väčšej miere podporiť vytváranie sociálnych a obecných podnikov,
- podpora rozvoja cestovného ruchu obnovou lyžiarskych stredísk Renčišov – Buče a Dubovica – Žliabky,
- nedostatok doplnkovej infraštruktúry cestovného ruchu – multifunkčné ihriská, detské a workoutové ihriská, vyhliadkové veže, oddychové zóny, altánky a pod.,
- tvorba kvalitných pracovných miest a zníženie odlivu mladých ľudí,
- chov koní spolu s poskytovaním hipoterapeutických služieb, čím sa rozšíri ponuka služieb zameraných na cestovný ruch,
- rozvoj rastlinnej výroby (biofarmy) prostredníctvom nákupu strojných zariadení, obnova alebo zakladanie nových ovocných sádov, skleníkov.